

Huvudman

Gnesta Waldorfskoleförening
organisationsnummer 819001-3030
styrelsen@gnestawaldorfskola.se

Beslut

Datum 2024-06-13
Dnr SI 2021:8986; SI 2023:5437
Sida 1 (8)

Ärendet

Tillsyn av förskoleklass och grundskolan Gnesta Waldorfskola i Gnesta kommun; nu fråga om uppföljning av beslut den 19 januari 2024

Beslut

Skolinspektionen avslutar ärendet.

Avstående från ingripande

Skolinspektionen avstår med stöd av 26 kap. 12 § p. punkt 2 skollagen från att ingripa mot Gnesta Waldorfskoleförening avseende brister rörande garanterad undervisningstid. Skolinspektionen avslutar därmed ärendet. Beslutet om avstående från ingripande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar det avser undervisning av lärare, syfte och centralt innehåll i ämnet svenska som andraspråk samt individuella utvecklingsplaner.

Om ärendet

Skolinspektionen genomförde under våren 2022 en tematisk tillsyn av Gnesta Waldorfskola. Tillsynen omfattade bestämmelser gällande undervisning utifrån läroplanen, garanterad undervisningstid, tidiga stödinsatser, vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet, trygghet och kränkande behandling. Skolinspektionen genomförde i samband med den tematiska tillsynen även en riktad tillsyn gällande bestämmelser avseende särskilt stöd.

Skolinspektionen beslutade 23 juni 2022 att förelägga Gnesta Waldorfskoleförening att senast 21 november 2022 vidta åtgärder för att avhjälpa brister rörande garanterad undervisningstid, tidiga stödinsatser, särskilt stöd och frånvaro. Vidare tilldelade Skolinspektionen Gnesta Waldorfskoleförening en anmärkning rörande kränkande behandling.

Gnesta Waldorfskoleförening inkom 23 november 2022 med en redovisning av vidtagna åtgärder med anledning av föreläggandet och

anmärkningen. Skolinspektionen begärde kompletteringar vilka Gnesta Waldorfskoleförening inkom med 16 december 2022 samt 12 och 16 januari 2023. Skolinspektionen genomförde därefter ett uppföljningsbesök i Gnesta Waldorfskola mellan 25 och 27 april 2023. Skolinspektionen utökade tillsynen genom att även granska delar av området grundläggande förutsättningar för skolenheten i samband med uppföljningen.

Gnesta Waldorfskoleförening inkom 29 maj med synpunkter på Skolinspektionens protokoll och inkom den 1 och 7 juni 2023 med kompletteringar efter begäran från Skolinspektionen.

Skolinspektionen beslutade den 21 juni 2023 att återigen förelägga Gnesta Waldorfskola att senast 27 oktober 2023 vidta åtgärder för att avhjälpa brister rörande garanterad undervisningstid, svenska som andraspråk, garantin för tidiga stödinsatser, särskilt stöd, individuella studieplaner samt tillgång till elevhälsa.

Gnesta Waldorfskoleförening inkom 26 oktober 2023 med redovisning av vidtagna åtgärder samt med kompletteringar 11 och 29 november 2023 samt den 1 december 2023.

Skolinspektionen genomförde därefter återigen ett uppföljningsbesök i Gnesta Waldorfskola 12 december 2023. Skolinspektionen beslutade den 19 januari 2024 att ännu en gång förelägga Gnesta Waldorfskola att senast 26 april 2024 vidta åtgärder för att avhjälpa brister rörande delar av områdena undervisning av lärare, garanterad undervisningstid, syfte och centralt innehåll i ämnet svenska som andraspråk samt individuella utvecklingsplaner.

Gnesta Waldorfskoleförening har den 26 april 2024 inkommit med en redovisning av vidtagna åtgärder med anledning av föreläggandet.

Skolinspektionen har i nu aktuellt ärende tagit ställning till om Gnesta Waldorfskoleförening har följt föreläggandet och vidtagit åtgärder.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten. (4 kap. 7 § skollagen)

Avstående från ingripande

Garanterad undervisningstid

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Garanterad undervisningstid - lågstadiet

Skolinspektionen bedömde i beslut 19 januari 2024 att eleverna i lågstadiet inte fått sin garanterade undervisningstid i ämnet teknik. Av huvudmannens timplan och scheman för höstterminen 2023 framgår att eleverna på lågstadiet totalt får 30 timmars undervisningstid i ämnet teknik under lågstadiet. Enligt huvudmannens timplan för våren 2024 ges eleverna istället totalt 51 timmars undervisningstid i ämnet teknik under lågstadiet då en lektion i matematik i årskurs 2 och 3 har bytts ut mot teknik under 14 veckors tid.

Garanterad undervisningstid - mellanstadiet

Skolinspektionen bedömde i beslut 19 januari 2024 att eleverna i mellanstadiet inte fått sin garanterade undervisningstid i ämnena teknik, svenska och idrott och hälsa. Av huvudmannens beslutade timplan för höstterminen 2023 framgår att eleverna i mellanstadiet totalt ges 45 timmars undervisningstid i ämnet teknik, 489 timmars undervisningstid i svenska samt 173,5 timmar i idrott och hälsa. Enligt huvudmannens timplan för våren 2024 ges eleverna i mellanstadiet istället totalt 55,5 timmars undervisningstid i ämnet teknik, 510 timmars undervisningstid i svenska eller svenska som andraspråk och 186 timmars undervisningstid i idrott och hälsa.

Av huvudmannens redovisning framgår att det fortfarande saknas 10 timmar i svenska och svenska som andraspråk samt 9,5 timmar i teknik för att uppnå den garanterade undervisningstiden för mellanstadiets elever. Huvudmannen uppger att skolan inte kompenserat eleverna i årskurs 6 för all förlorad undervisningstid med hänsyn till den lagstadgade längden på elevernas dagar under skolveckan men uppger att detta inte påverkar förutsättningarna för eleverna att uppfylla betygskriterierna. Genom att utöka undervisningstiden i svenska eller svenska som andraspråk samt teknik för blivande elever i årskurserna 5 och 6 under läsåret 2024/25 kommer eleverna framledes ges den minsta garanterade undervisningstiden under mellanstadiet som helhet.

Garanterad undervisningstid - högstadiet

Skolinspektionen bedömde i beslut 19 januari 2024 att eleverna i högstadiet inte fått sin garanterade undervisningstid i ämnena hem- och konsumentkunskap, matematik, språkval och idrott och hälsa. Av huvudmannens beslutade timplan för höstterminen 2023 framgår att

eleverna ges totalt 52,5 timmars undervisningstid i ämnet hem- och konsumentkunskap, 375 timmars undervisningstid i matematik samt 263 timmars undervisningstid i språkval. Enligt huvudmannens timplan för våren 2024 ges eleverna i högstadiet istället totalt 84 timmars undervisningstid i ämnet hem- och konsumentkunskap, 400,5 timmars undervisningstid i matematik och 272,5 timmars undervisningstid i språkval.

Enligt huvudmannens timplan för hösten 2023 gavs eleverna i högstadiet totalt 175 timmars undervisningstid i ämnet idrott och hälsa och i den nya timplanen för vårterminen 2024 ges eleverna istället totalt 245,5 timmars undervisning i idrott och hälsa. Huvudmannen uppger att skolan inte kompenserat eleverna i högstadiet för all förlorad undervisning i ämnet idrott och hälsa med hänsyn till den lagstadgade längden på elevernas dagar under skolveckan. Detta kommer att leda till att eleverna i årskurs 9 inte kommer att få hela den garanterade undervisningstiden under högstadiet. Enligt huvudmannens bedömning ska detta inte påverka elevernas förutsättningar att uppfylla betygskriterierna. Genom att utöka undervisningstiden i idrott och hälsa för blivande elever i årskurserna 8 och 9 under läsåret 2024/25 kommer eleverna framledes ges den minsta garanterade undervisningstiden under högstadiet som helhet.

Huvudmannens timplan

Skolinspektionen bedömde i beslut 19 januari 2024 att huvudmannens timplan inte omfattade ämnet svenska som andraspråk trots att det finns elever som läser detta ämne.

Av huvudmannens beslutade timplan för vårterminen 2024 framgår att timplanen även omfattar ämnet svenska som andraspråk.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att den totala undervisningstiden för varje elev i grundskolan ska vara minst 6 890 timmar. Vidare framgår att regeringen får meddela föreskrifter om fördelning av undervisningstiden (timplan) (10 kap. 5 § skollagen).

Av skolförordningen framgår att bestämmelser om fördelning av den garanterade undervisningstiden (timplan) finns i bilaga 1. Av bilaga 1 till skolförordningen framgår den minsta garanterade undervisningstiden i timmar per stadium och ämne. (9 kap. 3 § och bilaga 1 skolförordningen.) Huvudmannen beslutar om fördelning av undervisningstiden mellan årskurserna efter förslag av rektorn. (9 kap. 4 § skolförordningen)

Av förarbeten till skollagen anges att en viktig förutsättning för att eleverna ska kunna nå kunskapskraven är att de får de undervisningstimmar som

anges i timplanen. Den minsta garanterade undervisningstiden i de olika ämnena har koppling till kursplanerna och de nationella proven. Avsikten med den stadieindelade timplanen är att uppnå en ökad likvärdighet mellan skolor. (Prop. 2016/17:143, s. 17 och 19)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att eleverna i årskurserna 6 och 9 inte ges den garanterade undervisningstid som de har rätt till. Tillsynen visar att eleverna i årskurs 6 kommer att få totalt 10 timmar för lite undervisningstid i ämnena svenska eller svenska som andraspråk under mellanstadiet. Vidare framgår att eleverna i årskurs 9 totalt kommer att få 35,5 timmar för lite undervisningstid i ämnet idrott och hälsa under högstadiet.

Mot bakgrund av att huvudmannens timplan nu överensstämmer med den stadieindelade timplanen som anges i skolförordningen bedömer Skolinspektionen att eleverna i övriga ämnen och årskurser framledes kommer att få sin garanterade undervisningstid under låg-, mellan- och högstadiet om timplanen följs.

Val av ingripande

Skolinspektionen får enligt 26 kap. 12 § skollagen avstå från att ingripa om en överträdelse är ringa (p. 1), den vars verksamhet granskas vidtar nödvändig rättelse (p. 2), eller det i övrigt med hänsyn till omständigheterna finns särskilda skäl mot ett ingripande (p. 3). Gnesta Waldorfskoleförenings verksamhet vid Gnesta Waldorfskola uppfyller inte författningarnas krav vad gäller garanterad undervisningstid.

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen vidtar nödvändig rättelse genom att huvudmannens beslutade timplan nu följer den stadieindelade timplanen som anges i skolförordningen och att eleverna framledes kommer att få sin garanterade undervisningstid i respektive stadie om timplanen följs. Skolinspektionen finner därför skäl att avstå från att ingripa.

Områden utan konstaterade brister

Undervisning av lärare

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen bedömde i beslut 19 januari 2024 att eleverna inte gavs undervisning i enlighet med skollagen på grund av att utbildningsmoment genomfördes i hemmet utan ledning av lärare.

Av huvudmannens redovisning framgår att undervisning i form av hemuppgifter har upphört och därmed ges eleverna undervisning i skolan under ledning av lärare som ansvarar för undervisningen. Det fattas inte längre några beslut om undervisning i form av att elever ska genomföra hemuppgifter som särskilt stöd.

Rättslig reglering

Av skollagen definieras undervisning som processer som på lektioner eller vid andra lärtillfällen leds av lärare eller förskollärare mot mål som anges i förordningar och andra författningar som ansluter till denna lag och som syftar till utveckling och lärande genom att barn eller elever inhämtar kunskaper och värden. (1 kap. 3 § skollagen)

Av skolförordningen framgår att eleverna genom strukturerad undervisning ska ges ett kontinuerligt och aktivt lärarstöd i den omfattning som behövs för att skapa förutsättningar för att eleverna ska uppfylla de kriterier för bedömning av kunskaper eller betygskriterier som minst ska uppfyllas och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för utbildningen. (5 kap. 2 § skolförordningen)

I förarbeten till skollagen framgår bl.a. att i definitionen av undervisningsbegreppet ligger att lärandeprocessen sker under ledning av lärare. Med detta menas inte att dessa måste vara närvarande i undervisningslokalen eller motsvarande all lektionstid. Tanken är dock att för att en aktivitet ska klassas som undervisning måste en lärare ha det övergripande ansvaret för det som ska göras. (Prop. 2009/10:165 s. 633)

I förarbeten till skollagen anges vidare att legitimerade lärare har ett individuellt ansvar för den undervisning som han eller hon bedriver och ska kunna ställas till svars vid eventuella brister i den professionella yrkesutövningen. Lärare som inte omfattas av denna paragraf har självfallet också ett ansvar för att bedriva en så bra undervisning som möjligt, men i dessa fall är det rektorn som ytterst är ansvarig. (prop. 2010/11:20, s. 82)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Syfte och centralt innehåll i svenska som andraspråk

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av huvudmannens redovisning framgår att undervisningen i svenska som andraspråk följer och omfattar syfte och centrala innehåll i de årskurser där det finns elever som läser ämnet svenska som andraspråk. Inkommen

dokumentation visar exempel på formellt beslut för elever som ska läsa svenska som andraspråk samt lärarnas planeringar i ämnet.

Rättslig reglering

Av skolförordningen framgår att undervisning i svenska som andraspråk ska, om det behövs, anordnas för elever som har ett annat språk än svenska som modersmål, elever som har svenska som modersmål och som har tagits in från skolor i utlandet, och invandrarelever som har svenska som huvudsakligt umgängesspråk med en vårdnadshavare. Rektorn beslutar om undervisning i svenska som andraspråk för en elev. Undervisning i svenska som andraspråk ersätter undervisning i svenska. Svenska som andraspråk får därutöver anordnas som språkval i grundskolan och specialskolan, som elevens val, eller inom ramen för skolans val. (5 kap. 14- 15 §§ skolförordningen)

Av skolförordningen framgår bland annat att för grundskolan gäller en läroplan. Av läroplanen för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet framgår kursplaner med bland annat syfte och centralt innehåll för respektive ämne. (9 kap. 1 § skolförordningen och Lgr22, del 5 Kursplaner)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Individuella utvecklingsplaner

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av huvudmannens redovisning framgår att alla elever på skolan har individuella utvecklingsplaner där eleven ges omdömen om elevens kunskapsutveckling. Huvudmannen har bland annat redovisat tre identifierade individuella utvecklingsplaner för respektive årskurs 1 – 5. I utvecklingsplanerna framgår sammanfattningar av de insatser som behövs för att respektive elev ska uppfylla kriterierna för bedömning eller betygsriterierna och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att i årskurs 1-5 ska läraren en gång per läsår, vid ett av utvecklingssamtalen, i en skriftlig individuell utvecklingsplan ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kriterierna för bedömning av kunskaper eller betygsriterierna för årskurs 6 i de ämnen som eleven får undervisning i, och sammanfatta vilka insatser som behövs

för att eleven ska uppfylla kriterierna för bedömning av kunskaper eller betygskriterierna för årskurs 6 och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen. Vidare framgår att den individuella utvecklingsplanen även får innehålla omdömen om elevens utveckling i övrigt inom ramen för läroplanen, om rektorn beslutar det. Överenskommelser mellan läraren, eleven och elevens vårdnadshavare vid utvecklingssamtalet ska alltid dokumenteras i utvecklingsplanen. Rektorn beslutar om utformningen av sådan skriftlig information som ges i utvecklingsplanen. (10 kap. 13 § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Beslutet har fattats av Alexander Aleryd, beslutsfattare
Utredare Lena Puman har varit föredragande i ärendet.